Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

36 868 Wijziging van de Wet uitvoering EU-handelingen energie-efficiëntie en enkele andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking) (Pb EU 2023, L 231)

C **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**
Ontvangen 18 november 2026

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het door de vaste commissie Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei (EZ/KGG) uitgebrachte verslag over het voorstel van de wet tot wijziging van de Wet uitvoering EU-handelingen energie-efficiëntie en enkele andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking) (Pb EU 2023, L 231). Ik ben de verschillende fracties erkentelijk voor hun inbreng. Het wetsvoorstel dient ter implementatie van de Europese richtlijn.

Met het oog op de algemene leesbaarheid en toegankelijkheid van deze nota naar aanleiding van verslag zijn diverse praktische keuzes gemaakt. Graag licht ik deze kort toe. In lijn met het Draaiboek voor de regelgeving (nr. 1.92) en de Aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzing 7.18) volgt deze nota naar aanleiding van verslag de indeling van het verslag en is ervoor gekozen de tekst van het verslag integraal over te nemen en daar de puntsgewijze beantwoording van de vragen tussen te plaatsen. Om goed onderscheid te maken tussen de tekst uit het verslag en mijn reactie, is voor de weergave van het verslag de *cursieve opmaak* gebruikt en voor de reactie de niet-cursieve opmaak. In het verslag zijn diverse afkortingen gedefinieerd en gebruikt. Deze worden gevolgd, maar omwille van de duidelijkheid worden deze afkortingen ook in mijn reactie nogmaals gedefinieerd. Er is gebruik gemaakt van het advies in de Aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzing 7.18) om de vragen in het verslag te nummeren; dit maakt ook het verwijzen binnen het document eenvoudiger. De fracties hebben regelmatig vragen gesteld over min of meer dezelfde inhoudelijke thema’s, maar niet altijd op dezelfde plek. Omdat het verslag integraal is overgenomen, ontstaat hierdoor een zekere mate van herhaling in de vragen. Ter illustratie: vraag 13 en 21 zien beide op de gevolgen van het wetsvoorstel op de regeldruk. In dergelijke situaties is er regelmatig voor gekozen om bij de eerste vraag waar dit thema aan bod komt een uitgebreid antwoord te geven. Bij latere vragen volgt een verwijzing.

Het wetsvoorstel heeft de fractieleden van BBB, CDA, FVD en JA21 aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van BBB

Vraag 1

De fractieleden van de BBB vragen wat de Energy Efficiency Directive (hierna: EED) toevoegt aan de energiebesparingsplicht. Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

De opzet van de Europese Energie-efficiëntie richtlijn (hierna: de richtlijn) is veel breder dan de nationale energiebesparingsplicht en voegt daarmee verschillende

doelstellingen en normering toe aan de energiebesparingsplicht. In de richtlijn zijn onder andere Europese en nationale doelen opgenomen die betrekking hebben op energie-efficiëntie, is het energie-efficiëntie-eerstbeginsel geïntroduceerd en zijn de regels over de energie-audit voor ondernemingen herzien. Daarnaast zien de bepalingen van de richtlijn toe op de verduurzaming van warmtenetten. Door Europese afspraken hierover te maken, werken alle lidstaten aan energie-efficiëntie. Dit is nodig omdat het energiesysteem in Europa verweven is. In Nederland kan ook energie worden geproduceerd voor bijvoorbeeld Duitsland en andersom. Omdat in beide landen energie-efficiëntie moet worden toegepast, ontstaat een gezamenlijke opgave. Door Europese afspraken over energie-efficiëntie te maken, daalt de energievraag van de Europese Unie wat een positief effect zal hebben op de energieonafhankelijkheid en de energieprijzen.

De energiebesparingsplicht is een nationale verplichting. Deze verplichting geldt voor een beperkte doelgroep, namelijk locaties van bedrijven en instellingen met een jaarlijks energiegebruik vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m^3 aardgas(equivalenten). De energiebesparingsplicht houdt in dat alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar op deze locaties moeten worden uitgevoerd.

De richtlijn is daarmee veel breder, omdat deze dus niet alleen focust op bedrijven en instellingen, maar ook doelen stelt op het gebied van energie-efficiëntie voor overheidsinstanties en nationaal beleid.

Vraag 2

Is de voorgenomen implementatie getoetst door het Adviescollege Toetsing Regeldruk (hierna: ATR)? Zo nee, is de regering bereid dit alsnog te doen?

Het wetsvoorstel is ter toetsing voorgelegd aan het ATR. Het ATR heeft het wetsvoorstel niet geselecteerd voor een formeel advies omdat het geen omvangrijke gevolgen voor de regeldruk heeft.

Vraag 3

Op welke punten wijkt de voorgenomen Nederlandse implementatie van de EED af van die in de ons omringende landen? Heeft hierover afstemming plaatsgevonden? Kan de regering per geconstateerd verschilpunt aangeven welke variant leidt tot de laagste regeldruk voor ondernemers? Waarom is er - indien van toepassing – niet gekozen voor de variant met de laagste regeldruk?

Uit afstemming met de omringende lidstaten blijkt dat de implementatie van de richtlijn in grote mate overeen komt. Doordat deze andere lidstaten de richtlijn ook nog niet volledig hebben geïmplementeerd, is niet alle informatie over de implementatie van de richtlijn van de omringende landen publiekelijk beschikbaar. Hieronder wordt een aantal punten toegelicht waarop de Nederlandse implementatie van een onderdeel van de richtlijn anders ingestoken is dan de implementatie daarvan in de ons omringende landen.

Een eerste punt is de implementatie van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel. Dit is een nieuw en breed principe, waarbij lidstaten zelf invulling moeten geven aan hoe en waar dit beginsel het beste kan worden geborgd in de nationale wet- en regelgeving. Frankrijk heeft ervoor gekozen om het energie-efficiëntie-eerstbeginsel op te nemen in de milieueffectenrapportage (mer).[1] Dit betekent dat het opstellen van een milieueffectrapport (MER) verplicht wordt als invulling van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel. Deze keuze is een aanvulling op de verplichtingen uit de mer-richtlijn[2]. In Nederland is ook overwogen om het beginsel op te nemen in de nationale regelgeving van de mer, maar is er niet voor gekozen om het opstellen van het MER als invulling van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel te verplichten. Dit

[1] Een milieueffectrapportage (mer) verwijst naar het gehele wettelijke proces van het moeten voldoen aan de eisen uit de milieueffectrichtlijn. Dit is de gehele procedure vanaf de initiële melding tot aan de eind evaluatie. Dit is niet te verwarren met het milieueffectrapport (MER), die alleen ziet op het fysieke eindrapport

[2] Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten

omdat in een milieueffectrapport meer informatie moet worden opgenomen dan nodig is voor het beoordelen van energie-efficiëntie-eerstbeginsel en daarmee meer regeldruk veroorzaakt dan voor zuivere implementatie nodig is. In de Nederlandse aanpak is de keuze gemaakt om vrij te laten hoe de informatie over energie-efficiëntie van verschillende opties wordt vergaard en verwoord. Wanneer de informatie over energie-efficiëntie beschikbaar is uit andere rapportages, zoals het MER, kan de al beschikbare informatie hiervoor worden gebruikt om zo de lasten te beperken.

Een tweede punt waarop de Nederlandse implementatie van een onderdeel van de richtlijn anders is dan de implementatie daarvan in de ons omringende landen ziet op de voorbeeldfunctie van de publieke sector. Voor de energiebesparingsopgave voor overheidsinstanties wordt in Ierland al meerdere jaren met een programma gewerkt waarbij klimaat- en energie-informatie van publieke instanties wordt opgehaald en publiek inzichtelijk wordt gemaakt. Doordat de Ierse overheidsinstanties deze verplichting al hadden voordat deze doelstelling in de richtlijn is opgenomen, houdt Ierland de reeds gehanteerde bredere definitie van overheidsinstanties aan en wordt informatie openbaar per overheidsinstantie. Door de vele jaren ervaring van de Ieren is gekeken naar de lessen uit de Ierse aanpak. Voor Nederlandse overheidsinstanties is de verplichting nieuw. Nederland houdt in verband met zuivere implementatie de definitie van overheidsinstantie uit de richtlijn aan, zonder deze te verbreden naar andere publieke instellingen zodat er geen onnodige regeldruk wordt opgelegd aan semipublieke instellingen.

Als het aankomt op de implementatie van het rapporteren van efficiëntiemaatregelen via de energie-audit zijn er vorig jaar beleidsmedewerkers uit verschillende Europese lidstaten naar Nederland gekomen om van onze aanpak te leren. Daarnaast is Nederland aangesloten bij een Europees initiatief voor een goede implementatie van artikel 11 van de richtlijn, Leap-to-11. In dit verband wordt veel geleerd van de Nederlandse aanpak die leidt tot een hoge mate van de energiebesparing bij ondernemingen ten opzichte van andere lidstaten. Duitsland wijkt bij de energie-audit af van de tekst van de richtlijn door te kiezen voor de term bedrijf, terwijl de richtlijn het heeft over een onderneming. Hierdoor kunnen er minder locaties onder de audit- of energiebeheersysteemverplichting vallen, waardoor de regeldruk voor de doelgroep kleiner is. De Europese Commissie heeft de definitie van een onderneming verder toegelicht in de aanbeveling 2024/2002[3] en blijft hier bij de oude bestaande definitie van onderneming. Nederland heeft geen aanpassing gemaakt in de definitie van onderneming en volgt daarmee de Europese Commissie om zo een infractieprocedure wegens onjuiste implementatie te voorkomen.

Vraag 4

Op welke wijze draagt het voorliggende voorstel bij aan de harmonisatie van de communicatie tussen overheid en bedrijfsleven, zodat grensoverschrijdend opererende ondernemingen in iedere lidstaat op dezelfde wijze aan de regelgeving kunnen voldoen via een uniform format en één loket?

Zoals eerder genoemd in het antwoord op vraag 3 vindt er afstemming plaats over de implementatie met verschillende lidstaten. Hierbij hebben vele lidstaten besloten dat het berekenen van het energiegebruik voor de drempelwaardes van 10 Terajoule (TJ) of 85 TJ, voor respectievelijk de energie-audit- of energiebeheersysteemverplichting alleen op het energiegebruik van de onderneming binnen één lidstaat ziet. Dit om de uitvoering van de verplichting ook voor het bedrijfsleven simpeler te houden. De energie-audit dient alle elementen uit bijlage VII bij de richtlijn te bevatten, waarmee wordt geborgd dat de energie-audit in verschillende lidstaten dezelfde elementen bevat. De energiebeheersystemen waarmee voldaan kan worden aan de verplichting tot het toepassen van een energiebeheersysteem zijn gebaseerd op de norm ISO 50.001. Dit is een internationale standaard voor energiebeheersystemen die in de verschillende lidstaten overeenkomt.

[3] Aanbeveling (EU) 2024/2002 van de commissie van 24 juli 2024 bevattende richtsnoeren voor de uitleg van artikel 11 van Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energiebeheersystemen en energieaudits, onder 3.2 p.4

Het kan voorkomen dat een onderneming die actief is in een andere Europese lidstaat een gecertificeerd energiebeheersysteem heeft toegepast dat van toepassing is op diverse locaties van de onderneming in verschillende lidstaten. Als dit certificaat is uitgegeven door een geaccrediteerde certificeringsinstelling, dan wordt dit certificaat ook in Nederland geaccepteerd en hoeft dit niet nogmaals door een Nederlandse geaccrediteerde certificeringsinstelling te worden gecheckt. Hiermee wordt de lastendruk voor ondernemingen die in meerdere lidstaten actief zijn geminimaliseerd. Doordat het bevoegd gezag per lidstaat is geregeld is er niet één loket voor alle lidstaten beschikbaar.

Vraag 5

Is het mogelijk één bevoegd gezag aan te wijzen dat de rapportages voor EED, onderzoeksplicht en informatieplicht in ontvangst neemt? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Voor de genoemde plichten kunnen ondernemingen nu al in één loket rapporteren. Dat is het eLoket van RVO. Voor de auditplicht is RVO het bevoegd gezag. RVO stuurt de onderzoeksplicht- en informatieplicht rapportages vervolgens door naar het betreffend bevoegd gezag. In de meeste gevallen zijn dit omgevingsdiensten. Er is een traject gestart waarin verdere harmonisatie tussen genoemde plichten wordt onderzocht. Hierin zal ook het vraagstuk worden meegenomen waar het bevoegd gezag wordt belegd.

Vraag 6

Op welk moment moet de beschrijving van de energie-efficiëntie worden opgenomen in het investeringsplan?

Het energie-efficiëntie-eerstbeginsel moet elke twee jaar door transmisse- en distributiesysteembeheerders van gas en elektriciteit in hun investeringsplannen worden toegelicht.

Vraag 7

Wordt in het Energieregistratie- en Bewakingssysteem (hierna: EBS) voor datacenters tevens een meetverplichting opgenomen voor het elektriciteitsverbruik per rack, zodat het bevoegd gezag kan sturen op workloadmanagement? Zo nee, waarom niet?

In het kader van de richtlijn wordt de afkorting EBS gebruikt voor een energiebeheersysteem, niet een energieregistratie- en bewakingssysteem. Met de implementatie van artikel 11 van de richtlijn in het voorliggende wetsvoorstel worden ondernemingen met een energiegebruik van jaarlijks meer dan 85 TJ verplicht om een gecertificeerd energiebeheersysteem, met een *plan-do-check-act*-cyclus, in te voeren.

Op grond van de implementatie van de rapportageverplichting voor datacenters, zoals opgenomen in artikel 12 van de richtlijn, worden de kernprestatie-indicatoren voor de energie-efficiëntie per datacentrum gerapporteerd. In artikel 12, eerste lid, van de richtlijn wordt voor de duiding van de voor de rapportageplicht openbaar te maken informatie verwezen naar bijlage VII bij de richtlijn. In deze bijlage zijn de minimumeisen voor het monitoren en bekendmaken van de energieprestaties van datacentra opgenomen. In onderdeel c van deze bijlage bij de richtlijn wordt verwezen naar de kernprestatie-indicatoren zoals opgenomen in de door de Europese Commissie vastgestelde gedelegeerde verordening.[4] De gegevens per rack worden in deze gedelegeerde verordening niet opgevraagd.

Een Energieregistratie- en Bewakingssysteem is opgenomen als een erkende maatregel voor de gebouwde omgeving, onder de energiebesparingsplicht. Locaties met een energiegebruik vanaf 50.000 kWh of 25.000 m^3 aardgas (of equivalenten) dienen hieraan te voldoen. Ook dit geldt niet per rack, maar ziet op de in- en afstellingen van klimaatinstallaties voor het gehele gebouw. Een Energieregistratie- en

[4] Gedelegeerde Verordening (EU) 2024/1364 van de Commissie van 14 maart 2024 betreffende de eerste fase van de vaststelling van een gemeenschappelijke beoordelingsregeling van de Unie voor datacentra.

Bewakingssysteem dat per rack klimaatinformatie zou opslaan zou veel extra informatie nodig moeten hebben dan een conventioneel Energieregistratie- en Bewakingssysteem momenteel heeft om nuttig te kunnen zijn. Denk hierbij aan de hoeveelheid en soort data die op de server staat opgeslagen. Daarnaast heeft de koeling van datacenters een grote impact op het energiegebruik van deze groep. Koeling gebeurt niet per rack, maar per ruimte. Het sturen op elke afzonderlijk rack is hierbij dus niet gepast.

Vraag 8

Wat betekent de invoering van de EED voor gemeentes? In hoeverre worden zij tegemoetgekomen voor deze extra inspanning?

Met voorliggend wetsvoorstel worden overheidsinstanties verplicht om gezamenlijk jaarlijks 1,9% finale energie te besparen en jaarlijks hierover te rapporteren. Gemeentes vallen ook onder overheidsinstanties. Elk jaar moeten overheidsinstanties het energiegebruik rapporteren, zodat dit kan worden gerapporteerd aan de Europese Commissie. Eens in de vier jaar dienen de overheidsinstanties plannen aan te leveren, zodat duidelijk wordt of de bindende, gezamenlijke doelstelling voor overheidsinstanties van 1,9% finale energiebesparing behaald gaat worden. De verplichting zoals is opgenomen in het wetsvoorstel omvat geen verplichting voor individuele overheidsinstanties om dat percentage te halen. Dit omdat uit de beperkte en beschikbare data blijkt dat de besparingen de eerste jaren gehaald worden, al vlakt de besparing wel af. Voor het uitvoeren van de maatregelen uit de plannen door de overheidsinstanties zijn subsidie-instrumenten beschikbaar, zoals bijvoorbeeld de subsidie voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (DUMAVA).

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft op de uitwerking van de grondslagen van het wetsvoorstel in het wijzigingsbesluit een uitvoeringsscan gedaan. In de uitwerking van de regels over de verplichting is hier rekening mee gehouden. Zo is in de rapportage- en plan verplichting gekozen om de vorm van rapportage in het loket van RVO flexibel te houden. Zo worden overheidsinstanties die nog niet ver zijn met hun energiehuishouding geholpen met een aansluiting op het Datastelsel verduurzaming utiliteit (DVU). Het DVU is een landelijk systeem waarmee eigenaren en gebruikers van utiliteitsgebouwen veilig en gestandaardiseerd energie- en gebouwdata kunnen verzamelen, delen en benchmarken om kosteneffectieve verduurzaming te realiseren. Aan de andere kant kunnen overheidsinstanties die hun energiehuishouding goed op orde hebben hun informatie geaggregeerd aanleveren, waardoor zij kunnen aansluiten bij hun eigen informatie, zoals keurmerken, zonder dit regel per regel aan te leveren in de rapportage. Tijdens regiobijeenkomsten die door het hele land werden gehouden, gaven overheidsinstanties aan dat deze flexibiliteit erg werd geapprecieerd en dat hierdoor de regeldruk beperkt blijft.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van CDA

Vraag 9

De leden van de CDA-fractie onderschrijven het belang van energiebesparing, dat bijdraagt aan betaalbaarheid voor burgers en bedrijven, vermindering van afhankelijkheid van derde landen en een robuust en duurzaam energiesysteem. Zij hebben enkele vragen, mede gelet op de voorziene uitwerking in lagere regelgeving.

De leden van de CDA-fractie constateren dat een belangrijk deel van de materiële en praktische werking van het wetsvoorstel wordt uitgewerkt in lagere regelgeving. Zij achten het van belang dat de Kamer de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het stelsel als geheel kan beoordelen. Kan de regering op hoofdlijnen uiteenzetten hoe wordt geborgd dat het wetsvoorstel, in samenhang met de lagere regelgeving en uitvoeringspraktijk, volledig richtlijnconform, uitvoerbaar en handhaafbaar is?

Het ontwerp van het wijzigingsbesluit is reeds in internetconsultatie geweest en zal op korte termijn worden voorgehangen bij de beide Kamers.

Bij de totstandkoming van het wetsvoorstel het ontwerp van het wijzigingsbesluit zijn ook meerdere handhaafbaarheids- en uitvoeringstoetsen gedaan. RVO heeft een handhaafbaarheids- en uitvoeringstoets uitgevoerd. De decentrale overheden zijn in een vroeg stadium betrokken bij de in het wetsvoorstel opgenomen artikelen en hebben schriftelijk gereageerd op het ontwerp van het wijzigingsbesluit. De VNG heeft ervoor gekozen op besluitniveau een uitvoeringsscan te doen. Het interprovinciaal overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (uvw) hebben ervoor gekozen te reageren via de internetconsultatie. De ACM heeft op het wetsvoorstel een uitvoerings- en handhaafbaarheidstoets uitgevoerd heeft op het ontwerp van het wijzigingsbesluit een informele uitvoeringstoets uitgevoerd.

Bij de praktische invulling van de regelgeving is ook rekening gehouden met de uitvoerbaarheid. Zoals in de beantwoording van vraag 8 os beschreven kunnen overheidsinstanties op verschillende manieren rapporteren in het elektronisch loket van RVO. Hierin kunnen overheidsinstanties die hun energiehuishouding beperkt op orde hebben, geholpen worden bij het ophalen van hun energiedata, maar kunnen anderen die dat wel op orde hebben gebruik maken van een geclusterde rapportage. Bij de energie-audit is het actieplan gebaseerd op de tabel “overzicht van geïdentificeerde maatregelen” in het huidige gecombineerde sjabloon van de energie-auditplicht en de onderzoeksplicht te vinden op de website van RVO.[5] Hierdoor zijn de ondernemingen al bekend met de manier van aanleveren en wordt ten opzichte van nu niets nieuws uitgevraagd in het sjabloon.

Daarnaast is er voor de regels voor transmissie- en distributiebeheerders rekening gehouden met bestaande regels uit de Energiewet. Voor het reduceren van netverliezen werd bijvoorbeeld al gerapporteerd in de investeringsplannen van de netbeheerders. Zij zijn daardoor al bekend met de systematiek.

Voor de normering van efficiënte warmtenetten wordt aangesloten bij het nieuwe stelsel van de Wet collectieve warmte (Wcw). Wanneer een warmtenet nog niet voldoet aan de uitstootnormen voor een efficiënt net, zoals opgenomen in artikel 26, tweede lid, van de richtlijn, moet het een verduurzamingsplan opstellen. Dit plan is onderdeel van het investeringsplan uit de Wcw, waardoor er niet herhaaldelijk vrijwel dezelfde informatie wordt opgevraagd.

Vraag 10

Kan de regering daarbij tevens aangeven of na inwerkingtreding van het wetsvoorstel nog onderdelen van de richtlijn niet of nog niet volledig zijn geïmplementeerd, en zo ja, welke onderdelen dit betreft en op welke termijn deze alsnog worden geïmplementeerd?

Naast de implementatie van de richtlijn met het wetsvoorstel zijn er onderdelen van de richtlijn die geïmplementeerd worden in lagere regelgeving. Het wetsvoorstel bevat daarvoor de delegatiegrondslagen. De lagere regelgeving zal gelijktijdig inwerkingtreden met het wetsvoorstel.

Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel en de onderliggende lagere regelgeving vertrouwt het kabinet erop dat in de volledige implementatie van de richtlijn zal zijn voorzien.

Vraag 11

Deze leden hebben kennisgenomen van de opmerkingen van Raad van State over het energie-efficiëntie-eerstbeginsel. Zij begrijpen dat dit beginsel beoogt te waarborgen dat energie-efficiënte alternatieven tijdig en serieus worden meegewogen bij belangrijke plannings-, beleids- en investeringsbeslissingen. Tegelijkertijd vragen deze leden hoe wordt voorkomen dat dit beginsel in de praktijk vooral een procedurele motiveringsplicht wordt. Kan de regering aangeven welke gevolgen verbonden zijn aan het niet, onjuist of onvoldoende toepassen van het energie-

[5] Het gecombineerde sjabloon is te vinden op de RVO-website die betrekking heeft op de EED-audit. Dit betreft tabel 5.2 van het gecombineerde sjabloon zoals op de website staat in oktober 2026.

efficiëntie-eerstbeginsel? Kan dit leiden tot vernietiging van besluiten, weigering van vergunningen of andere handhavingsmaatregelen?

Het doel van de introductie van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel is het creëren van bewustwording over de impact van verschillende keuzemogelijkheden op het toekomstig energiegebruik. Voor het stellen van regels ter implementatie van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel wordt aangesloten bij de reeds bestaande instrumenten uit het stelsel van de Omgevingswet, meer specifiek in het Besluit kwaliteiten leefomgeving (Bkl), zoals de regels over het omgevingsplan, het projectbesluit en de vergunningverlening voor milieubelastende activiteiten. In het toezicht op de naleving van de regels over energie-efficiëntie is daarmee reeds voorzien in het stelsel van de Omgevingswet. Zoals ook toegelicht in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel hoeft de toepassing van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel niet te betekenen dat altijd de meest energie-efficiënte optie gekozen wordt, maar wel dat de belangen van energie-efficiëntie en mogelijke energie-efficiëntie-oplossingen in de besluitvorming worden meegenomen.

De beoordeling of het energie-efficiëntie-eerstbeginsel juist en voldoende is toegepast is een taak van het bevoegd gezag. Bij de toepassing van het beginsel moet het belang van energie-efficiëntie worden meegewogen in de besluitvorming. Daarbij moet de gemaakte afweging voldoende worden onderbouwd. Het energie-efficiëntie-eerstbeginsel schrijft niet voor dat altijd de meest energie-efficiënte oplossing moet worden gekozen. Wanneer de afweging van energie voldoende is gemotiveerd, vormt het beginsel op zichzelf geen reden om een vergunning te weigeren. Om vergunningverleners en –aanvragers handvatten te bieden bij de toepassing van het beginsel wordt een handreiking ontwikkeld. Deze handreiking wordt vóór de inwerkingtrede van het wetsvoorstel gepubliceerd.

Vraag 12

De leden van de CDA-fractie constateren dat vergunninghouders van bepaalde warmtenetten een verduurzamingsplan moeten opstellen en dit ter instemming aan de ACM moeten voorleggen, maar dat het wetsvoorstel geen zelfstandige verplichting bevat om de maatregelen uit dat plan daadwerkelijk uit te voeren. Kan de regering toelichten hoe wordt gewaarborgd dat deze planverplichting leidt tot feitelijke verduurzaming van warmtenetten en niet blijft steken in een administratieve verplichting?

Bestaande warmtenetten groter dan 5 MW die nog niet aan de uitstootnormen voor een efficiënt systeem voldoen, moeten periodiek een verduurzamingsplan opstellen. In het wetsvoorstel zijn hiertoe zowel wijzigingen van de huidige Warmtewet als van de Wcw opgenomen. Uit artikel 26 van de richtlijn volgt geen verplichting tot het voldoen aan de uitstootnormen of tot uitvoering van het plan. In verband met de zuivere implementatie van de richtlijn is een verplichting tot het uitvoeren van de maatregelen uit het verduurzamingsplan om die reden niet in de nationale wetgeving opgenomen.

Desondanks draagt de verplichting tot het opstellen van een verduurzamingsplan wel bij aan het bereiken van de doelstellingen van de richtlijn en de feitelijke verduurzaming van warmtenetten. Dit omdat hierdoor periodiek wordt bepaald of het warmtenet, respectievelijk de collectieve warmtevoorziening, voldoet aan de uitstootnormen voor een efficiënt systeem van stadsverwarming en -koeling. Daarnaast is er een prikkel voor warmtebedrijven om ervoor te zorgen dat de collectieve warmtevoorziening een efficiënt systeem is om in aanmerking te kunnen komen voor overheidssteun overeenkomstig het staatssteunkader. In dat kader stelt de Europese Commissie de eis dat het geplande warmtenet energie efficiënt moet zijn en die eis is opgenomen in de subsidiemodule Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS). Aanvragen worden hierop getoetst. Op die manier moeten nieuwe warmtenetten of uitbreidingen op bestaande warmtenetten leiden tot een energie efficiënt systeem en gaat het hier niet slechts om een administratieve verplichting.

Vraag 13

Deze leden constateren dat het wetsvoorstel voor overheidsinstanties en ondernemingen leidt tot nieuwe uitvoeringslasten en regeldruk. Deze leden

onderkennen dat een deel daarvan rechtstreeks voortvloeit uit de richtlijn, maar achten het van belang dat de nationale uitwerking zo eenvoudig en werkbaar mogelijk blijft. Kan de regering uiteenzetten hoe zij voorkomt dat de samenloop van bestaande en nieuwe verplichtingen – zoals plan- en rapportageverplichtingen, energie-audits en de energiebesparingsplicht – leidt tot onnodige lastenverzwaring voor overheden en bedrijfsleven? Welke concrete keuzes zijn gemaakt om administratieve lasten te beperken en hoe wordt voorkomen dat de verplichtingen vooral leiden tot extra rapportage, zonder evenredige bijdrage aan daadwerkelijke energiebesparing?

Bij de implementatie is gekeken om waar mogelijk de lastendruk zo beperkt mogelijk te houden. Wel dient de richtlijn volledig te worden geïmplementeerd, zodat een infractieprocedure wegens onjuiste implementatie voorkomen kan worden. Ook dient Nederland alle benodigde informatie aan de Europese Commissie te kunnen aanleveren voor de Integrale nationale energie en klimaat (INEK)-rapportage. Een van de concrete keuzes die is gemaakt om de lasten voor het bedrijfsleven te verlichten is om één loket te ontwikkelen om de benodigde gegevens voor het indienen van het verslag van de energie-audit te combineren met de benodigde gegevens voor de onderzoeksplicht. Hierdoor hoeft informatie over bijvoorbeeld het energiegebruik van een vestiging van een onderneming niet twee keer te worden ingevuld. Ook zal hierin een deel van de informatie zichtbaar zijn die eerder door de onderneming is ingevuld, zodat ook die informatie niet nogmaals hoeft te worden aangeleverd.

Zoals in het antwoord op vraag 8 is beschreven worden overheidsinstanties op verschillende manieren geholpen bij de rapportageverplichting voor overheidsinstanties. De gegevens over het energiegebruik van overheidsinstanties zijn op dit moment niet centraal verkrijgbaar en hierover kan dus niet worden gerapporteerd in de INEK-rapportage. Het CBS heeft bijvoorbeeld geen data over de zelf opgewekte energie die ook zelf wordt gebruikt, of over welke panden gehuurd worden door de overheidsinstanties. Daarbij is inzicht de eerste stap richting besparing. De verwachting is dat een rapportage over hoe energie te besparen ook leidt tot het uitvoeren van de maatregelen. Als blijkt dat de gezamenlijke doelstelling van 1,9% finale energiebesparing bij overheidsinstanties niet wordt gehaald, is wel de informatie beschikbaar om hierop extra beleid te maken.

De implementatie van verschillende artikelen uit de richtlijn sluit waar mogelijk aan bij instrumenten die zijn opgenomen in de Wcw en Energiewet op de administratieve lasten zo beperkt mogelijk te houden. Zo zullen de verduurzamingsplannen voor collectieve warmtesystemen onderdeel worden van onder andere de investeringsplannen. In de Wcw zijn voor de investeringsplannen al regels opgenomen op grond waarvan informatie over de duurzaamheidsprestaties van collectieve warmtevoorzieningen wordt opgevraagd. Ook voor transmissie- en distributiebeheerders wordt er aangesloten bij de regels in de Energiewet over investeringsplannen zodat informatie niet dubbel wordt uitgevraagd en de indieners al bekend zijn met de systematiek.

Ook bij het energie-efficiëntie-eerstbeginsel is ervoor gekozen om het format flexibel te houden, zodat er geen nieuwe instrumenten hoeven te worden opgetuigd of extra rapportages hoeven te worden uitgevoerd als de informatie in andere stukken al onderzocht wordt. Zo zullen projecten die boven de drempelwaarde van € 100 miljoen uitkomen, of €175 miljoen voor infrastructurele projecten, naar verwachting al een mer uitvoeren. De informatie die voor het uitvoeren van een mer reeds over het energiegebruik van de verschillende mogelijkheden is verzameld, kan worden gebruikt voor het in acht nemen van het belang van energie-efficiëntie bij het komen tot de definitieve keuze voor de uitvoering van het project.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van FVD

Vraag 14

De leden van de FVD-fractie vragen of de regering kan bevestigen dat dit wetsvoorstel in de kern een zuivere implementatie is van de herziene Europese Energie-efficiëntierichtlijn (2023/1791) en dat Nederland daarmee opnieuw Europese regels overneemt die leiden tot extra verplichtingen, plannen en rapportages? Is de

regering van mening dat dit wetsvoorstel in de praktijk vooral resulteert in een toename van bureaucratie (planverplichtingen, rapportageplichten, toezicht door ACM en ministeries) zonder dat concrete, afdwingbare energiebesparing of efficiëntiewinst wordt gegarandeerd?

De huidige onrustige tijden laten zien hoe belangrijk het is om een robuust energiesysteem te hebben. Energiebesparing draagt bij aan onze onafhankelijkheid, een lage energierekening en netcongestieverzachting. Voordat er kan worden bespaard moet men weten hoe dat kan worden bewerkstelligd. Daarnaast leiden rapportages ook tot inzichten voor beleidsmakers. Als de efficiëntiemaatregelen niet worden uitgevoerd is deze informatie nodig om hier het beleid op aan te passen.

Doordat dit wetsvoorstel zuivere implementatie betreft, worden er niet meer regels opgelegd dan in de richtlijn staan. Hierdoor kan het zijn dat alleen een rapportage wordt ingevoerd zonder een uitvoeringsverplichting. Dit is inherent aan een Europees compromis, waar niet alle lidstaten een uitvoeringsverplichting ambiëren. Door in te zetten op bewustwording door te rapporteren en het maken van plannen behouden lidstaten en de ondernemingen die daarin opereren autonomie over hoe het beste zo efficiënt mogelijk met energie om te gaan.

Zoals beschreven in het antwoord op vraag 13 sluit de implementatie van verschillende artikelen uit de richtlijn waar mogelijk aan bij instrumenten die zijn opgenomen in de Wcw en Energiewet. Hiermee is getracht de administratieve lasten zo beperkt mogelijk te houden.

Ondernemingen met een energiegebruik van meer dan 85 TJ die een energiebeheersysteem toepassen doorlopen een plan-do-check-act proces. Het doorlopen van dit proces leidt er dus ook toe dat er maatregelen worden uitgevoerd. De implementatie van deze Europese regel leidt wel degelijk tot energiebesparing.

Nieuwe warmtenetten of uitbreidingen van bestaande warmtenetten komen alleen in aanmerking voor subsidie als het geplande warmtenet energie efficiënt is.

Wat overheidsinstanties betreft, wordt er bij andere lidstaten gezien dat bewustwording een belangrijke stap is naar besparen. Zo heeft Ierland sinds 2009 een uitgebreid programma voor publieke instellingen. In de eerste jaren is het energiegebruik met 12% afgenomen, omdat verwarmingen in gebouwen die niet meer gebruikt worden, zijn uitgezet.[6] Tot welke besparing de bewustwording in Nederland zal leiden en wat dergelijke maatregelen zullen opleveren is voorafgaand aan de inwerkingtreding van het wetsvoorstel niet te kwantificeren.

Vraag 15

Welke concrete meerwaarde verwacht de regering van de nieuwe of aangescherpte verplichtingen voor bedrijven (energiebeheersystemen en energie-audits op basis van energieverbruik) en voor overheidsinstanties (gezamenlijke 1,9% jaarlijkse reductie van het finale energieverbruik plus vierjaarlijkse plannen en jaarlijkse rapportages), gezien het feit dat de daadwerkelijke uitvoering van maatregelen vaak niet hard wordt afgedwongen?

In verschillende wetenschappelijke studies wordt geschat dat het invoeren van een energiebeheersysteem leidt tot een jaarlijkse besparing tussen de 4%[7] en 6%[8] van de energierekening van de onderneming. Wat betreft de energie-audit moet deze nu worden uitgevoerd door ondernemingen die veel energie gebruiken, in plaats van veel werknemers hebben. Energie-intensieve ondernemingen hebben over het algemeen meer mogelijkheden om energie te besparen dan bijvoorbeeld kantoren. Daarnaast moet met de aanpassingen uit dit wetsvoorstel nu ook een actieplan worden toegevoegd aan het

[6] Sustainable Energy Authority of Ireland (2024) Annual Report 2024 on Public Sector Energy Performance, p.16.
[7] Fitzgerald et al (2023), Deeper and persistent energy savings and carbon dioxide reductions achieved through ISO 50001 in the manufacturing sector, Sustainable Energy Technologies and Assessments, 57;
[8] A. McKane, P. Therkelsen, A. Scodel, P. Rao, A. Aghajanzadeh, S. Hirzel, et al. Predicting the quantifiable impacts of ISO 50001 on climate change mitigation
Energy Policy, 107 (2017), pp. 284

verslag van de energie-audit. Hierdoor dient de onderneming na te denken over wanneer deze maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Dit is een volgende stap naar het daadwerkelijk uitvoeren van energie-efficiëntiemaatregelen.

Zoals aangegeven in de laatste paragraaf van het antwoord op vraag 14 is de verwachting dat de rapportage voor overheidsinstanties leidt tot besparing, omdat actie begint met bewustwording. Na de eerste rapportageronde voor overheidsinstanties wordt inzichtelijk wat de verwachting is over de ontwikkeling van het energiegebruik van deze groep. Wanneer nodig, kan hierop aanvullend beleid worden gemaakt. De overige effecten van de in dit wetsvoorstel opgenomen instrumenten zullen in de volgende Klimaat- en energieverkenning worden meegenomen.

Vraag 16

Hoe rechtvaardigt de regering de extra administratieve lasten en uitvoeringskosten die dit wetsvoorstel met zich meebrengt voor bedrijven, overheidsinstanties en toezichthouders, terwijl de bestaande problematiek in de energietransitie (hoge kosten, stagnerende projecten, beperkte uitvoeringskracht) al groot is?

Energiebesparing draagt juist bij aan een robuuster energiesysteem. Investeren in energiebesparing zorgt voor een lagere energierekening voor de individuele organisaties en burgers, lagere systeemkosten voor iedereen en een grotere onafhankelijkheid van ons energiesysteem, waardoor minder last wordt ervaren van prijsschokken.

Bij de zuivere implementatie van deze richtlijn is ernaar gestreefd om de implementatie zo lastenluw mogelijk te houden. Zo wordt er aangesloten bij instrumenten zoals investeringsplannen in de Wcw en Energiewet, en worden rapportages beperkt gehouden met zo veel mogelijk hulp bij het vergaren van informatie. Dit is verder toegelicht in het antwoord op vraag 13.

Vraag 17

Hoe rijmt de regering dit wetsvoorstel, dat nieuwe plan- en rapportageverplichtingen introduceert, met de herhaalde ambitie om wet- en regelgeving te verminderen en de administratieve lasten voor burgers, bedrijven en overheden te verlagen?

Zoals beschreven in de eerste alinea van het antwoord op vraag 16 is energiebesparing van belang voor Nederland.

Hierbij blijft het belangrijk om geen onnodige extra regels te implementeren die meer vragen dan de richtlijn vereist. Het kabinet kiest daarom voor zuivere implementatie. In het antwoord op vraag 13 is beschreven op welke manier de lasten zo beperkt mogelijk zijn gehouden door zoveel mogelijk aan te sluiten bij reeds in wet- en regelgeving opgenomen instrumenten. Daarbij komt dat sommige verplichtingen, zoals de verplichting tot het ondergaan van een energie-audit, reeds bestonden en dat de aanpassingen van deze verplichtingen maar tot een zeer beperkte verandering in de regeldruk leiden voor de gehele doelgroep.

De Europese Commissie zet met verschillende omnibus voorstellen in op een versimpeling van Europese regelgeving om de regeldrukkosten te verlagen en de concurrentiepositie van Europese ondernemingen te verbeteren. De energie-audit is geen onderdeel van deze voorstellen, waaruit valt af te leiden dat de Europese Commissie hier geen aanpassingen aan wil doen.

Vraag 18

Kan de regering, als illustratie van bovenstaande problematiek, bevestigen dat voor bestaande warmtenetten (> 5 MW die nog niet voldoen aan de efficiëntienormen) slechts een periodieke verplichting tot het opstellen van een verduurzamingsplan wordt geïntroduceerd, dat ter instemming naar de ACM moet, maar dat er geen wettelijke verplichting tot daadwerkelijke uitvoering van de maatregelen in dat plan is opgenomen? Deelt de regering de constatering van de Raad van State op dit punt, en erkent zij dat dit een schoolvoorbeeld is van bureaucratie zonder resultaat?

Zie de beantwoording op vraag 12.

Van bureaucratie zonder resultaat is geen sprake. De Wcw, die op 1 januari 2027 in werking treedt, stuurt op de verduurzaming van collectieve warmtesystemen. Om administratieve lasten te beperken is het verduurzamingsplan onderdeel gemaakt van het investeringsplan, dat door de ACM zal worden getoetst. Daarnaast komen alleen efficiënte warmtenetten voor subsidie op grond van de module Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS) in aanmerking. Omdat veel warmtebedrijven die steun nodig hebben voor de aanleg van een nieuw warmtenet of de uitbreiding van een bestaand warmtenet, hebben warmtebedrijven een sterke prikkel om energie efficiënte netten te ontwikkelen en bestaande netten te verduurzamen.

Vraag 19

In hoeverre acht de regering deze richtlijn en de Nederlandse implementatie ervan zinvol, gezien de beperkte uitvoerbaarheid in armere lidstaten (met name in Centraal- en Oost-Europa), waar de regels in de praktijk waarschijnlijk ook vaak tot weinig meer leiden dan papierwerk en gezien het feit dat de noodzakelijke investeringen daar grotendeels afhankelijk zijn van (en extra kosten veroorzaken via) EUsubsidies uit onder meer de Cohesiefondsen en het Modernisation Fund?

Doordat grote gedeeltes van onze energiesystemen niet ophouden bij de grens, kan er in Nederland energie worden geproduceerd voor bijvoorbeeld Duitsland. Door Europese afspraken over energie-efficiëntie wordt de energievraag van de Europese Unie beperkt wat een positief effect zal hebben op de energieonafhankelijkheid en de energieprijzen De richtlijn biedt handvatten, een gezamenlijke taal en doelstellingen om ons in te zetten voor een robuust energiesysteem. Wat onze buurlanden besparen helpt om de energieprijzen in Nederland betaalbaar te houden.

In Centraal en Oost-Europa wordt ook hard gewerkt aan energiebesparing, waarmee op termijn energiekosten worden bespaard. Zo hebben heeft Kroatië een succesvol programma om overheidsinstanties energie te laten besparen door het uitrollen van slimme meters, waardoor er veel data beschikbaar is en energieverspilling kan worden aangepakt. Dus ook Centraal- en Oost-Europese lidstaten voeren energiebesparende maatregelen door, waardoor de energievraag in Europa afneemt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van JA21

Vraag 20

Door dit wetsvoorstel wordt de energie-auditplicht niet langer gekoppeld aan de omvang van een onderneming, maar aan het energieverbruik. De leden van de JA21-fractie vragen de regering toe te lichten in hoeverre middelgrote en grote ondernemingen als gevolg hiervan te maken krijgen met een toename van de regeldruk die voortvloeit uit de energie-auditplicht en de daarmee samenhangende verplichtingen. Kan de regering daarbij inzicht geven in de verwachte administratieve lasten en nalevingskosten voor deze ondernemingen? Voorts vragen deze leden in hoeverre de regering van oordeel is dat deze toename van de regeldruk in verhouding staat tot de energiebesparingen die met dit wetsvoorstel naar verwachting worden gerealiseerd.

Het voorgestelde artikel 18 van de Wet uitvoering EU-handelingen energie-efficiëntie betreft een bestaande verplichting waar grote ondernemingen reeds onder vallen, waardoor er voor deze groep geen toename van de regeldruk is. De doelgroep verandert van grote ondernemingen die een energie-audit moeten ondergaan naar ondernemingen met een gemiddeld jaarlijks energiegebruik tussen de 10 en 85 TJ in de afgelopen drie kalenderjaren. Deze verandering brengt met zich mee dat er ongeveer 650 ondernemingen afvallen, maar er ongeveer 550 nieuwe middelgrote, energie-intensieve ondernemingen bijkomen. Zoals wordt beschreven in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel zullen de kosten van het uitvoeren van een energie-audit gemiddeld € 4.500.- bedragen per onderneming omdat dit naar verwachting bij deze groep het simpele processen betreft. Hiermee zullen de totaalkosten rond de 550*€ 4.500= € 2.475.000. Hier staat tegenover dat 650 ondernemingen geen audit meer hoeven te doen. Hiermee wordt dus evenzoveel, als niet meer regeldrukkosten bespaard als naar de gehele doelgroep wordt gekeken.

Nieuw met deze voorgestelde wetswijziging is de verplichting tot het opstellen en aanleveren van een actieplan. Er is voor gekozen om aan te sluiten bij de tabel “overzicht van geïdentificeerde maatregelen” in van het gecombineerde sjabloon wat nu al wordt gebruikt door ondernemingen die zowel een nationale onderzoeksplicht als de energie-audit hebben. [9] Door aan te sluiten bij een bestaand instrument neemt de regeldruk nauwelijks toe. Het opstellen van een actieplan komt erop neer dat twee extra kolommen aan de tabel van kosteneffectieve maatregelen moeten worden toegevoegd. In deze kolommen worden een verwacht jaartal van uitvoering en een korte toelichting daarop opgenomen. Een voorbeeld kan zijn dat een maatregel wordt uitgevoerd in 2028 met als reden dat er dan een onderhoudsstop gepland staat.

Bij het opstellen van de energie-audit wordt gekeken naar kosteneffectieve maatregelen. De definitie van een kosteneffectieve maatregel is dat deze zich terugverdiend binnen de levensduur van de maatregel. Deze maatregelen zijn daarmee economisch logisch om in kaart te brengen en uit te voeren, omdat energie die niet gebruikt wordt niet hoeft te worden betaald. Ook draagt energiebesparing bij aan de minimalisering van de systeemkosten van ons energiesysteem.

Daarnaast is het wetsvoorstel ter toetsing voorgelegd aan het ATR. Het ATR heeft het wetsvoorstel niet geselecteerd voor een formeel advies omdat het geen omvangrijke gevolgen voor de regeldruk heeft.

Vraag 21

In hoeverre acht de regering dit wetsvoorstel verenigbaar met zowel de Nederlandse als Europese ambities om te dereguleren en de regeldruk voor ondernemingen te verlagen? En in hoeverre wordt bij de beoordeling van de regeldruk van dit wetsvoorstel rekening gehouden met de cumulatie van bijkomende Europese en Nederlandse wet- en regelgeving die tot een verhoging van de regeldruk voor ondernemingen leidt?

De Europese Commissie zet met verschillende omnibus voorstellen in op een versimpeling van Europese regelgeving om de regeldrukkosten te verlagen en de concurrentiepositie van Europese ondernemingen te verbeteren. De energie-audit is geen onderdeel van deze voorstellen, waaruit valt af te leiden dat de Europese Commissie hier geen aanpassingen aan wil doen.

Energiebesparing draagt juist bij aan een robuuster energiesysteem. Investeren in energiebesparing zorgt voor een lagere energierekening voor de individuele organisaties en burgers, lagere systeemkosten voor iedereen en een grotere onafhankelijkheid van ons energiesysteem, waardoor minder last wordt ervaren van prijsschokken.

Bij de zuivere implementatie van deze richtlijn is er rekening mee gehouden om de lasten zo luw mogelijk te houden. Zo wordt er aangesloten bij instrumenten zoals investeringsplannen in de Wcw en de Energiewet, komt er één loket voor de energie-audit en de energiebesparingsplicht en worden rapportages beperkt gehouden met zo veel mogelijk hulp bij het vergaren van informatie. Dit is verder toegelicht in het antwoord op vraag 13.

Vraag 22

Kan de regering aangeven of bij de totstandkoming van deze regelgeving een impactanalyse is verricht naar het risico dat energie-intensieve bedrijven zich als gevolg van deze cumulatie van regelgeving naar buiten de EU verplaatsen? Kan de regering aantonen dat een opeenstapeling van dergelijke wetgeving géén negatieve impact heeft op het investerings- en vestigingsklimaat van Nederland en geen nadelige gevolgen heeft voor de concurrentiepositie van Nederlandse ondernemers ten opzichte van ondernemers van buiten de EU?

[9] Het gecombineerde sjabloon is te vinden op de RVO-website die betrekking heeft op de EED-audit. Dit betreft tabel 5.2 van het gecombineerde sjabloon zoals op de website staat in oktober 2026.

De Europese Commissie heeft voor het commissievoorstel dat tot deze richtlijn heeft geleid een impact analyse uitgevoerd.[10] In deze analyse wordt ingegaan op het aanpassen van de doelgroep. Door energie-intensieve ondernemingen aan te schrijven in plaats van grote ondernemingen is het energiebesparingspotentieel groter en zal de lastendruk voor grote bedrijven met een laag energiegebruik afnemen. In de impact analyse wordt niet ingegaan op de verplaatsing van deze bedrijven naar buiten de EU.

Kijkend naar het energiedomein, dan is vooral de hoge energieprijs sinds de oorlog in Oekraïne een factor die negatief is voor het vestigingsklimaat. Energiebesparing helpt juist bij het naar beneden brengen van de energierekening en ook de systeemkosten van ons energiesysteem. Daarmee draagt het bewustzijn van energiebesparing juist bij aan een sterke concurrentiepositie van Europese bedrijven. Kijkend naar de richtlijn is er geen onderzoek gedaan of deze regels al dan niet een negatieve impact zullen hebben op het vestigingsklimaat.

Vraag 23

De regering stelt dat er bij grootgebruikers een grotere kans is om meer energie te besparen. Is de regering het met de fractieleden van JA21 eens dat deze redenering niet opgaat voor energie-intensieve bedrijven, zoals transportbedrijven en fabrieken, waarbij het energieverbruik nauw verbonden is met de bedrijfsvoering en het daarom niet vanzelfsprekend is dat zij hun energieverbruik substantieel kunnen verminderen? Hoe voorkomt de regering dat dergelijke bedrijven onevenredig worden getroffen wanneer zij niet in staat zijn om (voldoende) energie te besparen?

Vanuit de energie-audit blijkt dat er ook bij energie-intensieve bedrijven, zoals fabrieken, kosteneffectieve maatregelen met een korte terugverdientijd lang niet altijd worden uitgevoerd, en dat zij dus wel degelijk nog potentieel hebben.

Vanuit de richtlijn wordt er geen uitvoeringsverplichting of besparingsdoel opgelegd aan energie-intensieve bedrijven met een energie-auditverplichting. Zij, en ook de ondernemingen met een energiebeheersysteemverplichting zullen op grond van het voorliggende wetsvoorstel en de bijbehorende lagere regelgeving niet gehouden worden aan het behalen van een energiebesparingsdoel.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,

Stientje van Veldhoven – Van der Meer

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0623&qid=1638356518621